

แนวคิดและวัตถุประสงค์

การมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่มีประชาชนเป็นผู้ถือหุ้น โดยระบบที่ดีจะสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้ที่มีส่วนได้เสียได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่จะต้อง ดำเนินการให้มั่นใจว่า บริษัทมีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย ข้อกำหนดที่ เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันทรัพย์สิน จากการทุจริต เสียหาย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชี รายงานที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (PwC Thailand) ในการพัฒนาแบบประเมินความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน (“แบบประเมิน”) ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง

แบบประเมินนี้ ได้จัดทำตามแนวคิดของ COSO¹ (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ที่ได้ปรับปรุง framework ใหม่ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2556 และนำมาปรับให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งคำถามหลักยังแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเช่นเดียวกับแนวทางของ COSO เดิม แต่ได้ขยายความแต่ละส่วนออกเป็นหลักการย่อยรวม 17 หลักการ เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของแต่ละส่วนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การนำไปใช้

บริษัทควรใช้แบบประเมินนี้เป็นแนวทางในการประเมินหรือทบทวนความเพียงพอของระบบควบคุมภายในอย่างน้อยทุกปี และอาจมีการทบทวนเพิ่มเติมหาก เกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทย่างมีนัยสำคัญ การประเมินดังกล่าวควรผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบและ คณะ กรรมการ บริษัทด้วย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็น มีความเข้าใจตรงกัน และสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริษัทได้

¹ เป็นคณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ได้แก่ สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (Institute of Internal Auditors หรือ IIA) สถาบันผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute หรือ FEI) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (American Accounting Association หรือ AAA) และสถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA)

การตอบแบบประเมินในแต่ละข้อ ควรอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริง หากประเมินแล้วพบว่า บริษัทยังขาดการควบคุมภายในที่เพียงพอในข้อใด (ไม่ว่าจะเป็นการไม่มีระบบในเรื่องนั้น หรือมีแล้วแต่ยังไม่เหมาะสม) บริษัทควรอธิบายเหตุผลและแนวทางแก้ไขประกอบไว้ด้วย

การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment)

1. องค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
<p>1.1 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทาง และมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง</p> <p>1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ</p> <p>1.1.2 การปฏิบัติต่อคู่ค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก</p>	✓		บริษัทได้จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของคณะกรรมการและผู้บริหารบนหลักความซื่อตรงและรักษาจริยบรรณในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนกำหนดหลักการปฏิบัติต่อคู่ค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก ซึ่งได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและประกาศใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
<p>1.2 มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจริยบรรณ ที่ครอบคลุมถึง</p> <p>1.2.1 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) สำหรับผู้บริหารและพนักงาน ที่เหมาะสม</p>	✓		บริษัทได้จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) ในการปฏิบัติงานของสำหรับผู้บริหารและพนักงานอย่างเหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
<p>1.2.2 มีข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ ซึ่งรวมถึงการห้ามคอร์รัปชันอันทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร²</p> <p>1.2.3 มีบทลงโทษที่เหมาะสมหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้างต้น</p> <p>1.2.4 มีการสื่อสารข้อกำหนดและบทลงโทษข้างต้นให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบ เช่น รวมอยู่ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้พนักงานลงนามรับทราบข้อกำหนดและบทลงโทษเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการเผยแพร่ code of conduct ให้แก่พนักงานและบุคคลภายนอกได้รับทราบ</p>			<p>บริษัทได้จัดทำนโยบายการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน ซึ่งครอบคลุมถึงข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการอย่างเคร่งครัด</p> <p>บริษัทได้กำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และสื่อสารให้ผู้บริหาร พนักงาน บุคคลภายนอก รับทราบ และสามารถศึกษารายละเอียดได้บนเว็บไซต์ของบริษัท</p>
<p>1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct</p> <p>1.3.1 การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติ (compliance unit)</p> <p>1.3.2 การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน</p> <p>1.3.3 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร</p>	✓		<p>บริษัทมีการว่าจ้างผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอกเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบระบบการควบคุมภายในทุกระบบงานของบริษัทตามแผนการตรวจสอบภายในประจำปีที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการตรวจสอบภายในต่อคณะกรรมการตรวจสอบไตรมาสละ 1 ครั้ง</p> <p>บริษัทกำหนดให้ผู้บริหารและพนักงานมีการประเมินตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามคู่มือการปฏิบัติงาน</p>

² บริษัทควรกำหนดการควบคุมภายในตามมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของบริษัท

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			<p>เรื่องการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ระบบการควบคุมภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่อง</p> <p>บริษัทได้แต่งตั้ง บริษัท เอ็มเอ คอนซัลติ้ง จำกัด เป็นผู้ตรวจสอบภายในของบริษัท โดยเข้าตรวจสอบระบบควบคุมภายในระหว่างปี 2567</p>
<p>1.4 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณ</p> <p>1.4.1 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถตรวจพบการฝ่าฝืนได้ภายในเวลาที่เหมาะสม</p> <p>1.4.2 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถลงโทษหรือจัดการกับการฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร</p> <p>1.4.3 มีการแก้ไขการกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณอย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร</p>	✓		<p>บริษัทมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ระบบการควบคุมภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการตรวจสอบภายในต่อคณะกรรมการตรวจสอบไตรมาสละ 1 ครั้ง</p> <p>บริษัทได้จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจริยบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) เป็นวินัยและจัดทำระเบียบข้อบังคับการทำงานเป็นระเบียบปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารและพนักงานทุกคนต้องทำความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด รวมถึงกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวอย่างเหมาะสม</p>

2. คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวนสิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน	✓		บริษัทได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทแยกจากฝ่ายบริหาร ซึ่งกำหนดไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการบริษัท และกำหนดคู่มือการปฏิบัติงานเรื่องอำนาจดำเนินการของคณะกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
2.2 คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน	✓		บริษัทได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจและมีการจัดทำงบประมาณและประมาณการรายได้ รวมถึงงบประมาณการลงทุนที่ชัดเจน ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2566 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางดำเนินธุรกิจให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2.3 คณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน	✓		บริษัทได้กำหนดบทบาทหน้าที่ (กฎบัตร) ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและประกาศใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
2.4 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ได้	✓		บริษัทกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัทอย่างเหมาะสม
2.5 คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ	✓		บริษัทกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัทอย่างเหมาะสม และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่
2.6 คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายในองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม	✓		คณะกรรมการบริษัทมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบสอบทานผลการตรวจสอบภายใน และรายงานให้กับคณะกรรมการบริษัททราบไตรมาสละ 1 ครั้ง

3. ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจน เป็นต้น	✓		ผู้บริหารระดับสูงได้จัดให้มีระบบการควบคุมที่เพียงพอและเหมาะสม มีการแบ่งแยกหน้าที่ให้ตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ โดยผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอกขึ้นตรงกับคณะกรรมการตรวจสอบและ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			รายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ
3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล	✓		กรรมการผู้จัดการได้กำหนดโครงสร้างการบริหารองค์กร (Organization Chart) และสายการบังคับบัญชา เพื่อให้การบริหารงานมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน
3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน	✓		บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่และจำกัดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท ฝ่ายบริหาร กรรมการผู้จัดการ รวมถึงพนักงานในระดับผู้อำนวยการและผู้จัดการไว้อย่างชัดเจนในคู่มืออำนาจดำเนินการอย่างชัดเจน

4. องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการมุ่งใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัติ นั้นอย่างสม่ำเสมอ	✓		บริษัทจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเรื่องการบริหารงานบุคคล เพื่อสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงกับตำแหน่งงานนั้นๆ ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

4.2 บริษัทมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มีผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึง การสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ	✓		บริษัทมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดผลสำเร็จของงาน (KPI) ชัดเจน และให้พนักงานได้รับทราบผลการประเมินการทำงาน เพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป
4.3 บริษัทมีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา	✓		บริษัทมีแผนฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ความสามารถทำงานทดแทนกันได้ เมื่อพนักงานลาออกฝ่ายทรัพยากรมนุษย์จะดำเนินการสรรหาพนักงานตามคุณสมบัติที่ต้องการได้ทันเวลา
4.4 บริษัทมีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรม	✓		บริษัทมีแผนฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ความสามารถ และเปิดโอกาสให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตำแหน่งและธุรกิจของบริษัท โดยให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม
4.5 บริษัทมีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ	✓		บริษัทได้จัดทำคู่มือการวางแผนหาผู้สืบทอดตำแหน่ง เพื่อให้องค์กรเตรียมพร้อมในอนาคตสำหรับตำแหน่งงานที่สำคัญ

5. องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
5.1 คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติ ในกรณีที่เป็น	✓		บริษัทได้กำหนดให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนศึกษาข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) ตลอดจนคู่มือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบริษัทจะมีการทบทวนปรับปรุงทุกปี และประกาศใช้ได้อย่างถูกต้อง
5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ และการให้รางวัล ที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท	✓		บริษัทได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกระดับ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จของงาน (KPI) ที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงแผนงานและเป้าหมายโดยรวม รวมถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัทที่กำหนดไว้
5.3 คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติตามการควบคุมภายในด้วย	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 5.2
5.4 คณะกรรมการและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน	✓		บริษัทกำหนดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งงาน และหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกระดับโดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จของงาน (KPI) ที่ชัดเจน และแจ้ง

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			ผลการประเมินให้พนักงานรับทราบ และเข้าใจ เป้าหมายโดยรวม

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

6. องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
6.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจ ในขณะที่ โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครบถ้วน แสดงถึงสิทธิหรือภาระผูกพันของบริษัทได้ถูกต้อง มีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง	✓		บริษัทได้กำหนดนโยบายการควบคุมทางด้านบัญชี เพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) และนอกจากนั้น บริษัทได้รับการตรวจสอบและสอบทานงบการเงิน ให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอและถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีได้รับอนุญาต
6.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 6.1
6.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 6.1

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
6.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง และแต่งตั้งคณะทำงานบริหารความเสี่ยง โดยมีการประชุมทบทวนความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงานและประเมินความเสี่ยงเป็นประจำทุกไตรมาส

7. องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
7.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่าง ๆ	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้จัดทำแบบประเมินความเสี่ยง มีการระบุความเสี่ยงทุกประเภท ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม
7.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้จัดทำแบบประเมินความเสี่ยง มีการระบุความเสี่ยงทุกประเภท ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม
7.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง	✓		บริษัทได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารความเสี่ยง และประเมินความเสี่ยงแต่ละฝ่ายและประชุมร่วมกัน
7.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้จัดทำแผนการประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาขั้นตอนการประเมิน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			ความเสี่ยง (Risk Assessment) ความถี่ หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ตามนโยบายการบริหารความเสี่ยง
7.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing)	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงทุกสายงาน กำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงแต่ละประเภท ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาในการดำเนินการอย่างชัดเจน

8. องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
8.1 บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียทรัพย์สิน การคอร์รัปชัน การที่ผู้บริหารสามารถฝ่าฝืนระบบควบคุมภายใน (management override of internal controls) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในรายงานที่สำคัญ การได้มาหรือใช้ไปซึ่งทรัพย์สิน โดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น	✓		บริษัทมีการจัดทำนโยบายการต่อต้านการให้สินบน และการคอร์รัปชัน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับการประเมินความเสี่ยงจากการให้สินบนและการคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้นอย่างชัดเจน
8.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการให้สิ่งจูงใจหรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงาน	✓		บริษัทได้กำหนดนโยบายการจัดทำงบประมาณและได้จัดทำงบประมาณ งบประมาณรายได้ และงบประมาณการลงทุน โดยพิจารณาความเป็นไปได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
กระทำได้เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมายยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริงจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแต่งตัวเลขยอดขาย เป็นต้น			ของเป้าหมายที่ตั้งไว้ สภาพเศรษฐกิจ และผลกระทบต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีสาระสำคัญ นอกจากนี้บริษัทมีการติดตามผลการปฏิบัติงานและงบประมาณต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายและมีวิธีการทบทวนเป้าหมายตลอดจนผลตอบแทนของพนักงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง
8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้จัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณามาตรการและแนวทางการป้องกันอย่างครบถ้วน
8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้	✓		บริษัทมีนโยบายการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน และนโยบายการบริหารความเสี่ยง โดยสื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในการประชุมต่างๆ และประกาศของบริษัท

9. องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
9.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว	✓		คณะทำงานบริหารความเสี่ยงได้มีการประเมินความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน เพื่อกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยงอย่างเพียงพอ
9.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 9.1
9.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว	✓		บริษัทได้กำหนดคู่มือการวางแผนหาผู้สืบทอดตำแหน่ง โดยมีกระบวนการสรรหาที่ชัดเจน โปร่งใส อย่างเพียงพอ

การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities)

10. องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
10.1 มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่น ๆ	✓		บริษัทได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารความเสี่ยง เพื่อทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมและเหมาะสมในแต่ละส่วนงานต่างๆ ขององค์กร และวางมาตรการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม
10.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกรรมด้านการเงิน การจัดซื้อ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการอนุมัติของผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจนรัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ เช่น มีการกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการลงทุน ขั้นตอนการจัดซื้อและวิธีการคัดเลือกผู้ขาย การบันทึกข้อมูลรายละเอียดการตัดสินใจจัดซื้อ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ หรือ การเบิกใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น โดยได้จัดให้มีกระบวนการสำหรับกรณีต่าง ๆ ดังนี้ 10.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อประโยชน์ใน	✓		บริษัทได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทุกหน่วยงาน ซึ่งกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานและระบบการควบคุมที่เพียงพอเหมาะสม ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติตามรายงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร บริษัทจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้น กรรมการ ผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อประโยชน์ในการสอบทานการระหว่างกัน รวมทั้งการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ บริษัทมีการติดตามการทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานต่อคณะกรรมการ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
การติดตามและสอบทานการทำรายการระหว่างกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ 10.2.2 กรณีที่บริษัทอนุมัติธุรกรรมหรือทำสัญญากับผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่มีผลผูกพันบริษัทในระยะยาวไปแล้ว เช่น การทำสัญญาซื้อขายสินค้า การให้กู้ยืม การค้าประกัน บริษัทได้ติดตามให้มั่นใจแล้วว่า มีการปฏิบัติเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตลอดระยะเวลาที่มีผลผูกพันบริษัท เช่น ติดตามการชำระคืนหนี้ตามกำหนด หรือมีการทบทวนความเหมาะสมของสัญญา เป็นต้น			ตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทรับทราบทุกไตรมาส
10.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม	✓		บริษัทได้กำหนดนโยบาย คู่มือการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานและคู่มืออำนาจดำเนินการ เพื่อเป็นการควบคุมระบบภายในทั้งแบบป้องกันและติดตาม เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ / การกำหนดอำนาจอนุมัติแต่ละระดับ หรือการกระทบบขออนุมัติต่างๆ เป็นต้น
10.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สาขางาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ	✓		บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในทุกระดับขององค์กร โดยกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท และกำหนดอำนาจดำเนินการตามลำดับชั้นของผู้บริหาร จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน โดยมีผู้จัดการฝ่าย/แผนกเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมให้มีการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมที่กำหนดไว้อย่างเพียงพอ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
10.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ ออกจากกัน โดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ (1) หน้าที่อนุมัติ (2) หน้าที่บันทึกการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ (3) หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน	✓		บริษัทแบ่งแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามสายงานการบังคับบัญชาและตามลักษณะธุรกิจ โดยคำนึงถึงระบบการควบคุมภายในเป็นสำคัญ เพื่อสามารถตรวจสอบระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
11.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศและคู่มือปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ควบคุมทั่วไปอย่างครบถ้วนครอบคลุมด้านความมั่นคงปลอดภัย รักษาข้อมูล การปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหน่วยงานที่ดูแลควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายอยู่เสมอ
11.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 11.1

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
11.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ เพื่อควบคุมและรักษาความมั่นคงที่เหมาะสม
11.4 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม	✓		บริษัทมีคู่มือปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ครอบคลุมกระบวนการได้มีการพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม โดยมีขั้นตอนการขออนุมัติพัฒนาระบบสารสนเทศ การทำ User Request การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การวางแผนงาน การวิเคราะห์และออกแบบระบบ การพัฒนาระบบ การทดสอบระบบ การจัดทำคู่มือและฝึกอบรม การติดตั้งระบบ การนำระบบลงใช้งาน การประเมินผลระบบ โดยในแต่ละขั้นตอนได้รับการสอบทานจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

12. องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
12.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานรายการระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทฯ ไปใช้ส่วนตัวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
12.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 12.1
12.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 12.1
12.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหาร ในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ (หากบริษัทไม่มีเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมไม่ต้องตอบข้อนี้)	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์และได้มีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยอย่างสม่ำเสมอ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
12.5 บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน	✓		บริษัทมีคู่มือปฏิบัติงานในกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งระบุหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน
12.6 นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสม โดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	✓		บริษัทมีกระบวนการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นพนักงานของบริษัท และบริษัทได้มีการสื่อสารนโยบายต่างๆ ให้ทุกหน่วยงานรับทราบทันทีที่นโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน ฯลฯ มีผลบังคับใช้ โดยผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบาย และคู่มือปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอกทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมิน และรายงานเพื่อปรับปรุงระบบควบคุมภายในของบริษัทอย่างสม่ำเสมอ
12.7 บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ	✓		บริษัททบทวนนโยบายและคู่มือการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพธุรกิจ สภาพแวดล้อม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฝ่ายบริหารและพนักงานมีหน้าที่ในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ

ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)

13. องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
13.1 บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องต่องาน	✓		ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลที่มาจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ โดยมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน โดยข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงานจะผ่านโปรแกรมระบบ ERP -AX มาใช้ในทุกระบบงานของบริษัท
13.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล	✓		บริษัทใช้ระบบ ERP- AX ในการดำเนินงานร่วมกับคู่มือการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน บริษัทเลือกใช้โปรแกรม ERP ดังกล่าวเนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมกับประเภทรูทกิจรวมถึงขนาดของข้อมูลที่จะนำมาใช้ของบริษัททุกหน่วยงาน และเป็นระบบสากลได้รับการยอมรับและมีมาตรฐานระดับสากล

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
13.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผล ผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่าง ๆ	✓		ฝ่ายบริหารจัดการทำข้อมูลรายละเอียดต่างๆ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและส่งให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาก่อนการตัดสินใจทุกครั้ง โดยในวาระการพิจารณาทางผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงกับคณะกรรมการบริษัทด้วยทุกครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาด้วยข้อมูลที่เพียงพอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
13.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด	✓		เลขานุการบริษัทดำเนินการจัดส่งหนังสือนัดประชุม ตลอดจนเอกสารประกอบที่มีข้อมูลที่จำเป็นอย่างครบถ้วนก่อนวันประชุมอย่างน้อย 7 วัน ยกเว้นกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของบริษัท
13.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น	✓		เลขานุการ บริษัทบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัท โดยมีรายละเอียดตามที่ได้มีการประชุมหารือและได้บันทึกข้อซักถาม ความเห็น หรือข้อสังเกตของกรรมการแต่ละท่านในเรื่องการพิจารณาโดยสังเขป
13.6 บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 13.6.1 มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ไว้อย่างครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ 13.6.2 กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว	✓		บริษัทมีการจัดเก็บเอกสารสำคัญของหน่วยงานตนเองให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ เช่น หลักฐานการสอบทานและการอนุมัติข้อมูล เอกสารประกอบการลงบัญชี รวมทั้งรายงานต่าง ๆ เพื่อใช้ใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			การอ้างอิงถึงการปฏิบัติงานจริงไว้อย่างครบถ้วนและเป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

14. องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
14.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน	✓		บริษัทกำหนดกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพและมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ได้แก่ การปฐมนิเทศพนักงานใหม่ การติดบอร์ดประกาศ อีเมล การประชุมต่างๆ รวมถึงเว็บไซต์ของบริษัท
14.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือ สอบทานรายการต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนดบุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอข้อมูลอื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น	✓		บริษัทกำหนดให้เลขานุการบริษัทจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญและเป็นผู้ประสานกับคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดประชุม คณะกรรมการบริษัท โดยมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
14.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (whistle-blower hotline) ได้อย่างปลอดภัย	✓		บริษัทกำหนดนโยบายการรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารพิเศษให้บุคคลต่างๆ และพนักงานในบริษัทแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (Whistle-blower Hotline) ได้อย่างปลอดภัย

15. องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
15.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น	✓		บริษัทมีการกำหนดช่องทางการแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสหลากหลายช่องทางได้อย่างปลอดภัย รวมถึงมีมาตรการคุ้มครองผู้ที่แจ้งข้อมูลและให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสดเกี่ยวกับการทุจริต หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฏระเบียบ ข้อบังคับบริษัท และจรรยาบรรณ (Whistle-blower Hotline)
15.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 15.1

ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

16. องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
16.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงานติดตามการปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น	✓		ผู้ตรวจสอบภายในเป็นผู้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และข้อห้ามพนักงานปฏิบัติที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบไตรมาสละ 1 ครั้ง
16.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน	✓		ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำแผนการตรวจ โดยประเมินความเสี่ยงด้านต่างๆ ประจำปี (Annual Audit Plan) โดยแผนดังกล่าวได้รับการพิจารณาและเห็นชอบโดยคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้แผนการตรวจสอบภายในมีความเหมาะสมและรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการตรวจสอบไตรมาสละ 1 ครั้ง
16.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท	✓		อ้างอิงตามคำอธิบายข้อ 16.2
16.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ	✓		บริษัทได้ว่าจ้างผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอก ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการตรวจติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบการ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
			ควบคุมภายในที่เพียงพอ พร้อมกับมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
16.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ	✓		บริษัทกำหนดโครงสร้างการบริหารองค์กร โดยให้ผู้ตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อความเป็นอิสระ และมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบโดยตรง
16.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติตามหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)	✓		กฏบัตรฝ่ายตรวจสอบภายในได้กำหนดให้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

17. องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
17.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่ หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ	✓		ผู้ตรวจสอบภายในจะทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลระบบควบคุมภายใน และทำหน้าที่รายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบโดยตรง หากพบข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงของระบบการควบคุมภายใน ฝ่ายบริหารจะประสานงานกับผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อปรึกษาถึงข้อบกพร่องหรือปรับปรุง พร้อมหาแนว

			ทางแก้ไข รวมถึงรายงานความคืบหน้าต่อคณะกรรมการตรวจสอบต่อไป
คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	การดำเนินการของบริษัท
<p>17.2 บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้</p> <p>17.2.1 ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกตินั้น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ</p> <p>17.2.2 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา (แม้ว่าจะได้เริ่มดำเนินการจัดการแล้ว) ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร</p> <p>17.2.3 รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ</p>	✓		<p>บริษัทกำหนดนโยบายการรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริต รวมทั้งมีมาตรการป้องกันเหตุการณ์ มีการปฏิบัติงานที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกตินั้น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ</p> <p>นอกจากนี้บริษัทมีนโยบายกำหนดให้ฝ่ายบริหารรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทโดยเร็ว ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริต การฝ่าฝืนกฎหมาย หรือการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงหรือฐานะการเงินของบริษัท และให้บริษัทมีการรายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญพร้อมแนวทางในการแก้ไข พร้อมกับรายงานผลการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอกและฝ่ายบริหารของบริษัท</p>